

VAN DER FELTZ
advocaten

Inzichten en actualiteiten Bal

Twee jaar (milieubelastende) activiteiten in de leefomgeving

Systematiek en oplossingsrichtingen aan de hand van de praktijk

VMR Praktijkmiddag 20 november 2025
Willemijn Polders

1

1

Programma

Inzichten en oplossingsrichtingen rondom een paar "MBA-aspecten"

- Meer thuis in de systematiek – welke regels gelden?
 - Vergunningplicht en algemene regels
 - Lokale regels
 - Maatwerkmogelijkheden
- Grip op verhouding MBA's en specifieke zorgplicht
- (De juiste normadressaat)

VAN DER FELTZ
advocaten

2

VAN DER FELTZ
advocaten

Inzichten in de systematiek

3

3

MBA's

Definitie MBA in de Omgevingswet (Bijlage I)

“Activiteit die nadelige gevolgen voor het milieu kan veroorzaken, niet zijnde een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of een lozingsactiviteit op een zuiveringstechnisch werk of een wateronttrekkingsactiviteit.”

Systematiek

- Aanwijzing MBA in het Bal
 - Aanwijzing vergunningplicht
 - Aanwijzing algemene regels
- D.m.v. richtingaanwijzers!

VAN DER FELTZ
advocaten

4

Voorbeeld systematiek

§ 3.3.2. Grootschalige energieopwekking

2

Artikel 3.54. (aanwijzing milieubelastende activiteiten)

4

- 1 Als milieubelastende activiteit als bedoeld in [artikel 2.1](#) wordt aangewezen het exploiteren van een ippc-installatie voor het stoken, bedoeld in categorie 1.1 van bijlage I bij de richtlijn industriële emissies.

Artikel 3.55. (aanwijzing vergunningplichtige gevallen)

9

- 1 Het verbod, bedoeld in [artikel 5.1, tweede lid, van de wet](#), om zonder omgevingsvergunning een milieubelastende activiteit te verrichten, geldt voor de milieubelastende activiteit, bedoeld in [artikel 3.54](#).

Artikel 3.56. (algemene regels)

1

Bij het verrichten van de activiteit, bedoeld in [artikel 3.54](#), en een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam die daarbij wordt verricht, wordt voldaan aan de regels over:

- a. het eindonderzoek bodem, bedoeld in [paragraaf 5.2.1](#), voor zover het gaat om het exploiteren van een ippc-installatie;
- b. PRTR, bedoeld in [paragraaf 5.3.1](#);
- c. verduurzaming van het energiegebruik, bedoeld in [paragraaf 5.4.1](#);

JAN DER FELTZ
advocaten

5

MBA's in het Bal

Hoofdstuk 3 Bal: groot aantal MBA's aangewezen

- Stap 1: wat is de kernactiviteit?
- Stap 2: Is sprake van een uitzondering, die van de MBA wordt uitgesloten?
- Stap 3: is sprake van functioneel ondersteunende activiteiten?

De kernactiviteit en de functioneel ondersteunende activiteiten vormen samen de aangewezen MBA

JAN DER FELTZ
advocaten

6

MBA's in het Bal

Stap 1: Wat is de kernactiviteit?

- Sluit aan bij proces of handeling (die wordt “geëxploiteerd”)
 - Par. 3.2: bedrijfstakoverstijgende activiteiten (bv. opslaan gevaarlijke stoffen)
 - Par. 3.3: “*complexe bedrijven*”: exploiteren van Seveso-inrichting, IPPC- of andere milieubelastende installatie
 - Par. 3.4-3.10: activiteit die *bedrijfstak* karakteriseert (bv. maken van producten van metaal of telen van gewassen in een kas)

JAN DER FELTZ
advocaten

7

MBA's in het Bal

Stap 2: zijn er uitzonderingen?

- “Onder de aanwijzing valt niet: (...)”

§ 3.2.5. Koelinstallatie met kooldioxide, koolwaterstoffen of ammoniak

2 ◀ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻

Artikel 3.15. (aanwijzing milieubelastende activiteiten)

1 ◀ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻

1 Als milieubelastende activiteit als bedoeld in [artikel 2.1](#) wordt aangewezen het exploiteren van een koelinstallatie met meer dan:

- 10 kg kooldioxide;
- 5 kg koolwaterstoffen; of
- 10 kg ammoniak.

2 Onder de aanwijzing valt niet het exploiteren van een koelinstallatie met:

- een gefluoreerd broeikasgas als bedoeld in de verordening gefluoreerde broeikasgassen, afzonderlijk of in een mengsel; of
- een ozonafbrekende stof als bedoeld in de verordening ozonlaagafbrekende stoffen of een isomeer ervan, afzonderlijk of in een mengsel.

JAN DER FELTZ
advocaten

8

MBA's in het Bal

Stap 3: zijn er functioneel ondersteunende activiteiten?

- Aanwijzing Bal: activiteit op dezelfde locatie (meestal opgenomen in lid 2 van het artikel)
- *Ten dienste staan* van de kernactiviteit: zonder de kernactiviteit waarschijnlijk niet verricht
- Naast technische ondersteuning ook facilitaire voorzieningen
- Óók zeggenschap over functioneel ondersteunende activiteit

JAN DER FELTZ
advocaten

9

Voorbeeld uit de praktijk

Start opslag van gevaarlijke stoffen (1.000 liter gasflessen)
ADR-klasse 2 bij een bestaande elektriciteitscentrale

Waar moet je aan voldoen?

JAN DER FELTZ
advocaten

10

Wat geldt? (Bal)

De toepasselijke MBA

§ 3.2.9. Opslaan van gevaarlijke stoffen in verpakking

4

Artikel 3.27. (aanwijzing milieubelastende activiteiten)

10

- 1 Als milieubelastende activiteit als bedoeld in [artikel 2.1](#) wordt aangewezen het opslaan van:
 - a. gevaarlijke stoffen van ADR-klasse 2, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 6.1, 6.2 of 8;
 - b. gevaarlijke stoffen van ADR-klasse 9 die het aquatisch milieu verontreinigen; of
 - c. gevaarlijke stoffen in de gevaarenklasse acute toxiciteit, categorie 1, 2 of 3, bedoeld in bijlage I, deel 3, bij de CLP-verordening.
- 2 Onder de aanwijzing vallen niet:
 - a. de milieubelastende activiteiten die zijn aangewezen in de [artikelen 3.21](#), [3.24](#) en [3.36](#); en
 - b. het opslaan van minder dan:
 - 1°. 1 kg gevaarlijke stoffen van ADR-klasse 5.2, 6.1, verpakingsgroep I, 6.2, categorie II of 8, verpakingsgroep I;
 - 2°. 25 kg vloeibare gevaarlijke stoffen van ADR-klasse 3, verpakingsgroep I of II;
 - 3°. 25 l giftige of bijtende gasen van ADR-klasse 2;
 - 4°. 125 l brandbare gasen van ADR-klasse 2 in gasflessen; en
 - 5°. 1.000 kg in totaal van de gevaarlijke stoffen, bedoeld in het eerste lid.

JAN DER FELTZ
advocaten

11

Wat geldt? (Bal)

Vergunningplicht

Artikel 3.28. (aanwijzing vergunningplichtige gevallen)

10

Het verbod, bedoeld in [artikel 5.1, tweede lid, van de wet](#), om zonder omgevingsvergunning een milieubelastende activiteit te verrichten, geldt voor de milieubelastende activiteit, bedoeld in [artikel 3.27](#), voor zover het gaat om het in een opslagplaats opslaan van:

- a. meer dan 1.500 l giftige of bijtende gasen van ADR-klasse 2 in gasflessen;
- b. gevaarlijke stoffen van ADR-klasse 5.2, type A of B;

of algemene regels

Artikel 3.29. (algemene regels)

3

Bij het verrichten van de activiteit, bedoeld in [artikel 3.27](#), wordt voldaan aan de regels over:

- a. het opslaan van gevaarlijke stoffen in verpakking, bedoeld in [paragraaf 4.98](#), als de activiteit niet als vergunningplichtig is aangewezen in [artikel 3.28](#); en
- b. het opslaan van organische peroxiden in verpakking, bedoeld in [paragraaf 4.99](#), als de activiteit niet als vergunningplichtig is aangewezen in [artikel 3.28](#).

JAN DER FELTZ
advocaten

12

Wat geldt? (Bal)

Functioneel ondersteunend?

§ 3.3.2. Grootschalige energieopwekking

2

Artikel 3.54. (aanwijzing milieubelastende activiteiten)

4

- 1 Als milieubelastende activiteit als bedoeld in [artikel 2.1](#) wordt aangewezen het exploiteren van een ippc-installatie voor het stoken, bedoeld in categorie 1.1 van bijlage I bij de richtlijn industriële emissies.
- 2 De aanwijzing omvat ook andere milieubelastende activiteiten die worden verricht op dezelfde locatie die dat exploiteren functioneel ondersteunen.

Artikel 3.55. (aanwijzing vergunningplichtige gevallen)

9

- 1 Het verbod, bedoeld in [artikel 5.1, tweede lid, van de wet](#), om zonder omgevingsvergunning een milieubelastende activiteit te verrichten, geldt voor de milieubelastende activiteit, bedoeld in [artikel 3.54](#).

Artikel 3.56. (algemene regels)

1

Bij het verrichten van de activiteit, bedoeld in [artikel 3.54](#), en een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam die daarbij wordt verricht, wordt voldaan aan de regels over:

- a. het eindonderzoek bodem, bedoeld in [paragraaf 5.2.1](#), voor zover het gaat om het exploiteren van een ippc-installatie;
- b. PRTR, bedoeld in [paragraaf 5.3.1](#);
- c. verduurzaming van het energiegebruik, bedoeld in [paragraaf 5.4.1](#);

JAN DER FELTZ
advocaten

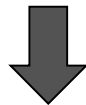
13

Wat geldt? (Bal)

Start opslag van gevaarlijke stoffen onder drempelwaarde bij een bestaande elektriciteitscentrale

- Geen vergunningplicht voor opslag want minder dan 1500 liter → algemene regels
- Wel vergunningplicht, want functioneel ondersteunde activiteit complexe MBA Grootschalige energieopwekking

- Vergunning én algemene regels
- Overleg bevoegd gezag vergunning op hoofdlijnen om eindeloze wijzigingstrajecten te voorkomen

Verduidelijking IPLO in mei:

“Om misverstanden te voorkomen kan het handig zijn om in de toelichting bij de vergunning aan te geven welke algemene regels uit het Bal van toepassing zijn op het bedrijf,”

JAN DER FELTZ
advocaten

14

Wat geldt? (Lokale regels)

- Tijdelijk deel omgevingsplan – aanvullende regels voor wel of niet aangewezen MBA
- Art. 2.15 Bal – aanvullende vergunningplichten in omgevingsplan en omgevingsverordening
- Art. 2.12 Bal – maatwerkregels in omgevingsplan en omgevingsverordening

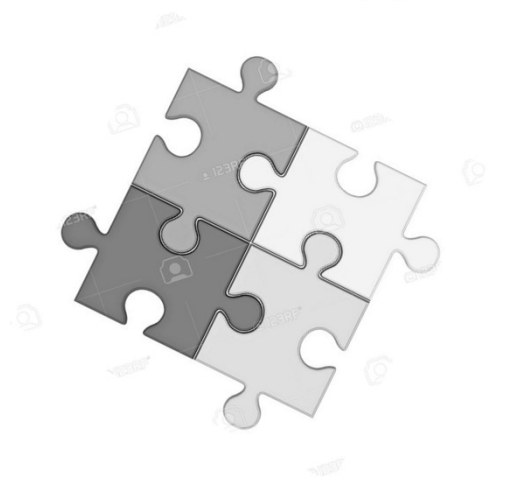
JAN DER FELTZ
advocaten

15

Wat geldt? (Maatwerkmogelijkheden)

- Van nee, tenzij naar ja, tenzij
 - Afbakening in Bal zelf
- Verschil maatwerkregel (art. 2.12 Bal) en maatwerkvoorschrift (art. 2.13 Bal)
- Géén maatwerk over
 - MBA's (art. 2.12 en 2.13 Bal)
 - meldingen en informatieverplichtingen (art. 2.13 en 2.14 Bal)

JAN DER FELTZ
advocaten

16

Inzichten uit de praktijk

- **Maatwerk tav Bal**
Afbakening vanuit Europees recht (RIE)
- **Maatwerkregels voor MBA in het omgevingsplan**
(Toekomstig) maatwerk voor geluid: ABRvS 18 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:5222
- **Verzoeken tot opleggen maatwerkvoorschriften voor MBA obv zorgplicht**
Vz. Rb. Limburg 2 juli 2025, ECLI:NL:RBLIM:2025:6311

§ 4.3. Grote stookinstallatie

2 4 6 8 10 12 14 16 18 20 22 24 26 28 30 32 34 36 38 40 42 44 46 48 50 52 54 56 58 60 62 64 66 68 70 72 74 76 78 80 82 84 86 88 90 92 94 96 98 100

Artikel 4.31. (afbakening mogelijkheid maatwerk)

3 4 6 8 10 12 14 16 18 20 22 24 26 28 30 32 34 36 38 40 42 44 46 48 50 52 54 56 58 60 62 64 66 68 70 72 74 76 78 80 82 84 86 88 90 92 94 96 98 100

Met een maatwerkregel of maatwerkvoorschrift worden de regels in deze paragraaf niet versoepeld, met uitzondering van de artikelen 4.34, 4.36, 4.45, 4.55 en 4.57.

Artikel 4.37. (afbakening mogelijkheid maatwerk stikstofoxiden)

5 4 6 8 10 12 14 16 18 20 22 24 26 28 30 32 34 36 38 40 42 44 46 48 50 52 54 56 58 60 62 64 66 68 70 72 74 76 78 80 82 84 86 88 90 92 94 96 98 100

4 Een maatwerkregel of maatwerkvoorschrift waarmee de emissiegrenswaarde van 100 mg/Nm³, bedoeld in tabel 4.36, tiende rij, wordt verhoogd voor een stookinstallatie op grond van technische kenmerken en passend binnen de grenzen van Uitvoeringsbesluit grote stookinstallaties, bevat een emissiegrenswaarde van niet meer dan 150 mg/Nm³.

VAN DER FELTZ
advocaten

17

VAN DER FELTZ
advocaten

Grip op verhouding
MBA – specifieke zorgplicht

18

18

Specifieke zorgplicht (art. 2.11 Bal)

Afdeling 2.4. Specifieke zorgplicht		2	◀	▶	🔍	📄	🔄	📌
Artikel 2.11. (specifieke zorgplicht)		21	◀	▶	🔍	📄	🔄	📌
1 Degene die een milieubelastende activiteit, een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of een lozingsactiviteit op een								
Artikel 11.1. (activiteiten)		2	◀	▶	🔍	📄	🔄	📌
1 Deze afdeling gaat over activiteiten die verslechterende of significant versturende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben.								
Artikel 11.6. (specifieke zorgplicht)		8	◀	▶	🔍	📄	🔄	📌
1 Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1. eerste lid , verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, bedoeld in artikel 11.2 , is verplicht:								
a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;								
b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en								
c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.								
2 De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat:								
f. afvalwater dat wordt geloosd en gekanaliseerde emissies van stoffen in de lucht doelmatig kunnen worden bemonsterd;								
g. metingen representatief zijn en monsters niet worden verdund;								
h. meetresultaten op geschikte wijze worden geregistreerd, verwerkt en gepresenteerd;								
i. voor zover verontreiniging van de bodem ontstaat: herstel van de bodem redelijkerwijs mogelijk blijft; en								
j. afvalstoffen worden afgevoerd na beëindiging van een activiteit als bedoeld in hoofdstuk 3 .								

- Ook andere specifieke zorgplichten in Bal en andere regelgeving
- Alleen voor aangewezen MBA (maar: omgevingsplan!)
- Richt zich tot degene die de MBA verricht
- Vage norm en definities

JAN DER FELTZ
advocaten

19

Specifieke zorgplicht (art. 2.11 Bal)

Handvatten vanuit de wetgever (Stb. 2018, 293)

- Naast vergunning en andere regels Bal
- “Eigen verantwoordelijkheid” voor degene die de MBA verricht
- Mogelijkheid nader invullen door bevoegd gezag via vergunning of maatwerk
- Verhouding tot ongewoon voorvallen: (onvoorziene) gebeurtenissen met beperkt nadelige gevolgen die bovendien snel ongedaan kunnen worden gemaakt, vallen onder zorgplicht (NvT 2.21 Bal)
- Handhaving: “evidente strijdigheid”

Maar wanneer voldoe je hier in de praktijk nou (voldoende) aan?

JAN DER FELTZ
advocaten

20

Rechtspraak - handhaving

- ‘Evidente’ of ‘onmiskenbare’ strijdigheid met zorgplicht
Rb. MNE 13 aug 2024 (ECLI:NL:MNE:2024:4910), Vz. Rb. Rotterdam 14 feb 2024, (ECLI:NL:RBROT:2025:1816),
Vz. Rb. Limburg 2 juli 2025, ECLI:NL:RBLIM:2025:6311
- Aansluiting bij rechtspraak over zorgplicht onder Abm en Wm
 - ‘Ernstige gevolgen’
Rb. Oost-Brabant 2 juli 2025, ECLI:NL:RBOBR:2025:3947, r.o. 7.6 en Rb. MNE 13 aug 2024, r.o. 45
 - Niet naleven besluit tijdens vovo is strijd met de specifieke zorgplicht
Rb. Oost-Brabant 12 december 2024, ECLI:NL:RBOBR:2024:6260, r.o. 11.2

JAN DER FELTZ
advocaten

21

Rechtspraak - handhaving

- Schending zorgplicht kan ook als geen sprake is van *ernstige* (nadelige) gevolgen
Vz. Rb. NNE 12 juni 2025, ECLI:NL:RBNNE:2025:2278
 - Maar eerder: “handhaving kan gelet op wat besluitgever heeft beoogd alleen bij alleen bij (dreigende) ernstige nadelige gevolgen”
Rb. MNE 13 aug 2024 ECLI:NL:MNE:2024:4910
- Geen handhaving obv zorgplicht als diegene redelijkerwijs niet kon weten wat in het concrete geval een goede invulling is hiervan. Maar: “verduidelijking in concreto” kan (ook) door mondeling of schriftelijk informeren – als dan geen gevolg, ‘onmiskenbare strijd’.
Vz. Rb. NNE 12 juni 2025, ECLI:NL:RBNNE:2025:2278

JAN DER FELTZ
advocaten

22

Rechtspraak – verhouding MBA-vergunning

- Overtreding zorgplicht kan ook “als is vastgesteld dat geen sprake is van een overtreding van de omgevingsvergunningplicht

Vz. Rb. NNE 12 juni 2025, ECLI:NL:RBNNE:2025:2278

- “Beperkte opvatting aanvullende werking” als

- 1) het milieuaspect in vergunningvoorschriften is geregeld en conform vergunning handelt
- 2) alleen overtreding als *hetzelfde* resultaat niet met een *vergunningvoorschrift* kan worden bereikt

“Uit het oogpunt van rechtszekerheid”

Rb. Oost-Brabant 2 juli 2025, ECLI:NL:RBOBR:2025:3947, r.o. 7.6

JAN DER FELTZ
advocaten

23

Rechtspraak – verhouding MBA-vergunning

- Nog geen uitspraken van de Afdeling
- Rechtspraak zegt nog weinig over invulling definities
‘passende preventieve maatregelen’, ‘BBT’, ‘significante verontreiniging’,
etc.
- Verschillen tussen specifieke zorgplichten?
Bijv. MBA en flora en fauna-activiteiten
- Toepassing bij maatwerkvoorschriften
- Wel: ‘Evidente strijdigheid’ en kader zorgplicht Abm

JAN DER FELTZ
advocaten

24

In de praktijk

- Handhaving
 - Voortzetting invulling zorgplicht als onder Abm
 - Handhaving op vergunningvoorschriften én de zorgplicht
- Maatwerk
 - Verzoek om vergunningvoorschrift > maatwerkvoorschriften over ánder onderwerp
 - Voorschriften obv specifieke zorgplicht in omgevingsplan
- 'Voorzienbare gevallen' onder de zorgplicht?
 - 'Voorzienbaar en realistisch'
 - 'In overweging om preventieve concrete maatregelen te nemen'
 - 'Toekomstige handhaving niet uitgesloten bij nieuw incident'

VAN DER FELTZ
advocaten

25

VAN DER FELTZ
advocaten

De juiste normadressaat

26

26

Normadressaten bij huurconstructies

- Art. 2.10 Bal

Afdeling 2.3. Normadressaat	2
Artikel 2.10. (normadressaat)	

Aan de afdelingen 2.6 en 2.7 en de hoofdstukken 3 tot en met 5 wordt voldaan door degene die de activiteit verricht. Diegene draagt zorg voor de naleving van de regels over de activiteit.

- Datacenter: eigenaar versus huurder

§ 3.7.3. Datacentrum	2
Artikel 3.235. (aanwijzing milieubelastende activiteiten)	

1 Als milieubelastende activiteit als bedoeld in [artikel 2.1](#) wordt aangewezen het exploiteren van een rekencentrum of datacentrum waar ondersteuning wordt gegeven voor dataverkeer of dataopslag.

27

Normadressaten en vergunning

- Normadressaat = vergunninghouder

Artikel 5.37. (normadressaat omgevingsvergunning en aanwijzing vergunninghouder)	13
--	--

1 Een omgevingsvergunning geldt voor degene die de activiteit verricht waarop zij betrekking heeft. Diegene is vergunninghouder en draagt zorg voor de naleving van de vergunningvoorschriften.

- Art. 5.37a Ow – verantwoordelijkheidsverdeling bij meerdere exploitanten?

Artikel 5.37a. (verantwoordelijkheidsverdeling vergunninghouders)	2
---	---

1 In afwijking van [artikel 5.37, eerste lid](#), kan het bevoegd gezag in de omgevingsvergunning bepalen dat een vergunninghouder alleen zorg draagt voor de naleving van de vergunningvoorschriften voor de activiteit die of het deel van de activiteit dat hij verricht, voor zover de activiteit of het deel van de activiteit te onderscheiden is, tenzij het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.

28

Normadressaten bij IPPC- en Seveso-verplichtingen

- Seveso: zeggenschap
 - IPPC: definitie RIE ('exploitant')
- ➔ Niet altijd gelijk! Keuze aan het bevoegd gezag?

29

VAN DER FELTZ
advocaten

Vragen? Zometeen 😊

Willemijn Polders

30